

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Mester Csaba ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Karas Monika ügyvéd által képviselt alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és járulékai iránt a Fővárosi Bíróság előtt 19.P.24.473/2007. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.965/2009/3. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 20. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit részben - a perköltség és illeték fizetésére is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, az elsőfokú ítélet jogsértést megállapító, az alperest a további jogsértéstől eltiltó és elégtétel adására kötelező rendelkezését helybenhagyja. A felperes keresetét ezt meghaladóan elutasítja.

A le nem rótt 120.000 (egyszázhuszezer) forint kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetékből 51.000 (ötvenegyezer) forintot az alperes, míg 69.000 (hatvankilencezer) forintot a felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

A peres felek első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségeiket maguk viselik.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének részben helyt adott és ítéletében megállapította: az alperes azzal, hogy az általa szolgáltatott .. csatornán ..-én sugárzott esti műsorában, 20 óra 49 és 52 perc között ..ról azt híresztelte, hogy ő „oltári tahó (helyesen: alpári tahó) kemény tökű, merev pélójú csávó”,

megsértette az emberi méltóság védelméhez fűződő személyiségi jogait. Az alperest eltiltotta a további jogsértéstől és kötelezte, hogy elégtételadásként a megállapított jogsértésért az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül magánlevélben fejezze ki sajnálkozását. Feljogosította a felperest a levél közzétételére. Kötelezte továbbá az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 400.000 forint tőkét, ennek 2007. április 25. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző napon érvényes jegybanki alapkamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Úgy rendelkezett, hogy a peres felek felmerült költségeiket maguk viselik. A felperest és az alperest 30.000 - 30.000 forint illeték megfizetésére kötelezte a Magyar Állam javára, külön felhívásra.

Az elsőfokú bíróság elutasította a felperes keresetét az alperesi műsorban a „gagyí demokráciával, bulvár baromságokkal” és a felperes műsorvezető társának, ..nak a kitüntetésével kapcsolatos közlések tekintetében. Ugyanakkor megállapította, hogy az „alpári tahó” kifejezés bár véleménynyilvánítás, azonban kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, sértő, megalázó, szélsőséges megfogalmazást jelent köznyelvben, amely súlyosan dehonesztáló tartalommal bír. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az a körülmény, hogy a felperest alkalmazó műsorszolgáltatót több alkalommal megbírságozták tiltott tartalmak miatt, nem alapozza meg, hogy a felperessel szemben szélsőséges, útszéli megfogalmazásokat alkalmazzanak. Véleménynyilvánításról lévén szó, a jóhírnév-sértés nem volt megállapítható, a becsület védelméhez fűződő jog sem sérült, mivel nem bűncselekmény elkövetésével gyanúsították meg a felperest, azonban az emberi méltóság védelméhez fűződő jog megsértése megállapítható volt, az indokolatlanul bántó, lealacsonyító kifejezés használata miatt.

Megállapította, hogy a női nevekről elnevezett alagutak esetében a műsorvezetők saját magukról fúrópajzsokat neveznek meg, így alappal kifejezhető volt olyan vélemény, hogy ez a férfiak felsőbbrendűségét hangsúlyozó „hímsoviniszta” megoldás. Erre tekintettel az „ordenáré” és a „hímsovinizmus” kifejezések vonatkozásában a keresetet elutasította. A „keménytökű” és „jó merev példójú” csávó szóösszetételt azonban oly mértékben alpárinak, lealacsonyítónak tartotta, amely alkalmas a felperes személyhez fűződő jogának, emberi méltóságának megsértésére. Mindezeknek megfelelően a jogsértést megállapította, és az alperest eltiltotta a további jogsértéstől. Magánlevélben kötelezte elégtételadásra az alperest azzal, hogy a felperes jogosult eldönteni, a levelet nyilvánosságra hozza-e vagy sem.

A nem vagyoni kártérítésnél az elsőfokú bíróság értékelte, hogy egy komoly nézettségű televíziós csatorna komoly témákkal foglalkozó műsorában használták a megengedhetetlen megfogalmazásokat. Figyelembe vette azt is, hogy a jogalap vonatkozásában csak részben lett pernyertes a felperes. A tényleges következmények körében

értékelte a felperes személyes előadását, .. és .. tanúvallomásait. Mindezek alapján 400.000 forintban határozta meg a felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét megváltoztatta, és a keresetet teljes egészében elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 60.000 forint + áfa első- és másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 84.000 forint kereseti és fellebbezési illetéket. Kiemelte, hogy a felperes közszereplőként, a személyét illető kritika tekintetében, az átlagembernél többet köteles viselni. A perben feltárt adatok alapján megállapította, hogy az ORTT a műsorban elhangzottak miatti panaszok elbírálására hivatott hatóság a .. 2006. június 13-tól 2007. január 19-ig, a felperes által vezetett műsor hangvétele miatt 33 esetben marasztalta el, és ezért közel 50 millió forint kötbér megfizetésére kötelezte. A határozatokban részletesen leírt megnyilatkozásokból, párbeszédkekből, a hallgatói reakciókból kikövetkeztethető magatartásformák, kifejezési módok önmagukban alkalmasak voltak arra, hogy meghökkenést, megbotránkozást, mély ellenszenvet váltsanak ki azokból, akik ezt a stílust nem tudják a saját értékrendszerükbe beilleszteni. Az újságíróknak, a metróépítkezést érintő szavazással összefüggésben elhangzott bíráló megjegyzéseiből kitűnt, hogy a felperesi előadásmód a szexualitásra alapozott indokolatlan, a világ jelenségeinek oda nem illő megközelítése váltotta ki azt a megnyilvánulást, amely során a felperessel szemben meghökkentő jelzők hangzottak el. Az „alpári tahó” kifejezés az alacsony színvonalú, silány jelzővel illetett, faragatlan, tapintatlan, bunkó személyre használt szinoníma. Ez a jelzett előzmények és a műsorvezetői stílust igazoló bizonyítékok tükrében alappal nem kifogásolható.

A „keménytökű, jó merev példójú” közlések miatti jogsértés megállapítását azért nem fogadta el, mert a kifejezéseket köztudomásúan olyan személyekre alkalmazzák, akiknek a megnyilvánulásaiban a szexualitás jelentős szerepet játszik. Ezen a területen véleményének gátlástalanul hangot ad, aki határozott fellépésűnek tünteti fel magát, önmaga kisugárzására, eredményeire, elégedettséggel utal és a mindennapi élet eseményeit gyakran közelíti meg a szexualitás oldaláról. A rendelkezésre álló adatok, a szóhasználatok köznapi értelemben vett értelmezésének, az alperesi megnyilvánulás felperesi műsorvezetési szokás tükrében való megítélésének Pp. 206. §-a szerinti mérlegelése során arra a következtetésre jutott a jogerős ítélet, hogy a közízlés hátrányos befolyásolására alkalmas, felperes által felvállalt provokatív stílus válthat ki olyan ellenreakciót, amely meghökkentőnek minősül és a felperes számára saját szubjektív megítélése szerint akár indokolatlanul sértő jelleget is hordozhat, azonban kellő alappal

nem szolgálhat a személyhez fűződő jogsértés megállapítására. Ennek hiányában pedig a jogkövetkezmények alkalmazásának már nem volt helye.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését, és a felperes keresetének teljes mértékben helyt adó ítélet meghozatalát kérte. A jogerős ítéletet egyrészt az egyenlő emberi méltóság elvének fogva támadta, másrészt pedig amiatt, hogy a bíróság ideológiai meggyőződés és művészeti értékek tekintetében nem foglalhat állást. A felperes műsorvezetői ténykedése pedig ideológiai meggyőződését kifejező művészi produktum. Hivatkozott a 64/1991.(XII.17.) AB határozatra, valamint a 34/1992.(VI.1.) AB határozatra, a 8/1990.(IV.23.) AB határozatra.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos az alábbiak szerint.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálattal támadott körben vizsgálta felül.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése kimondja: a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, e jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 76. §-a alapján a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen - egyebek mellett - a becsület és az emberi méltóság megsértése.

A vélemény, bírálat akkor ad alapot a személyiségvédelemre, ha kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, sértő vagy megalázó.

A kifogásolt műsorban a beszélgetésben résztvevők általában a felperesre, a felperes rádiós tevékenységére vonatkozó, elmarasztaló értékítéletüket fejtették ki. Véleményüknek azonban rendkívül durva módon adtak hangot. A Legfelsőbb bíróság Pfv.IV.21.540/2001/7. sz. ítéletében már rámutatott: semmilyen körülmény nem mentheti a kirívóan bántó, megalázó, a társadalmi érintkezés szabályait figyelmen kívül hagyó, becsmérlő kijelentések használatát. Az ilyen magatartás sérti az emberi méltóságot. Az elsőfokú ítélet által jogsértőnek minősített kifejezések pedig ilyennek minősülnek. Mivel a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján az alperes felelőssége objektív, a jogsértés attól függetlenül megvalósul, hogy a sértő kifejezések használatát milyen körülmény váltotta ki.

Ebből következően a perbeli beszélgetés során elhangzott, indokolatlanul sértő, megalázó, lealacsonyító kifejezések használata a Ptk. 76. §-a szerinti jogvédelmet megalapozza.

Ezért az elsőfokú bíróság a Ptk. 84. § (1) bekezdésének a) pontja alapján helytállóan állapította meg a jogsértést, és a b) valamint

a c) pont szerint helyesen rendelkezett az alperes további jogsértéstől való eltiltásáról és a jogsértés miatt nyújtandó elégtételadásról.

Ugyanakkor a felperes nem vagyoni kártérítés megfizetése iránti keresete alaptalan.

Személyhez fűződő jog megsértése esetén a felperes nem vagyoni kártérítésre a Ptk. 84. § (1) bekezdésének e) pontján keresztül érvényesülő Ptk. 339. § (1) bekezdése és a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerint akkor tarthat igényt, ha bizonyítja, hogy a jogsértő kijelentésekkel okozati összefüggésben olyan hátrány érte, ami nem vagyoni kárpótlás megállapítását indokolja.

A felperes az eljárás során életét - a perbeli jogsértő közlések miatt - megnehezítő hátrányt nem igazolt.

A felperes előadása szerint a per tárgyát képező kijelentések miatt több visszajelzés érkezett az általa vezetett műsorba, köztük politikai tartalmú „gyalázkodások” is, azonban konkrét, a jogsértéssel releváns okozati összefüggésben álló hátrány bekövetkezését nem állította. A perben meghallgatott tanúk sem számoltak be a felperest a jogsértő közlések miatt ért tényleges hátrányról.

A lefolytatott bizonyítási eljárás alapján tehát nem lehetett megállapítani, hogy a felperes a közöltek miatt nem vagyoni hátrányt szenvedett.

Az első fokú ítélet meghaladó keresetet elutasító rendelkezéseit a felperes fellebbezéssel nem támadta. Így azok tekintetében a Pp. 271. § (1) bekezdés a) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

A fentiekben kifejtettek alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdésének megfelelően részben hatályon kívül helyezte, a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint az elsőfokú ítéletet helybenhagyta a jogsértés megállapítása, a további jogsértéstől való eltiltás és az elégtételadás körében, míg a nem vagyoni kártérítés tekintetében a felperes keresetét elutasította.

A Pp. 81. § (1) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a pernyertesség-pervesztesség arányában kötelezte a peres feleket a kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére. A Pp. 81. § (1) bekezdésének megfelelően a peres felek eljárási költségeiket maguk viselik.

Budapest, 2010. december 1.

Dr. Mészáros Mátyás sk. a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács Katalin sk. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. bíró

Vné

A kiadmány hitelél:

tisztviselő